

CRNA GORA
SKUPŠTINA
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 28-2/19-6/3
EPA 749 XXVI
Podgorica, 21. oktobar 2019. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore sa 42. sjednice, održane 30. septembra 2019. godine podnosi Skupštini

IZVJEŠTAJ O RAZMATRANJU PREDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UZIMANJU I PRESAĐIVANJU LJUDSKIH ORGANA U SVRHU LIJEČENJA

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, kao matični odbor, na 42. sjednici, održanoj 30. septembra 2019. godine razmotrio je PREDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UZIMANJU I PRESAĐIVANJU LJUDSKIH ORGANA U SVRHU LIJEČENJA, koji je podnijela Vlada Crne Gore.

Predstavnica predlagača, generalna direktorica Direktorata za kontrolu kvaliteta zdravstvene zaštite i unapređenje ljudskih resursa u zdravstvu u Ministarstvu zdravlja prof. dr Vesna Miranović je saopštila:

- da važećim zakonskim rješenjem nije regulisano da punoljetna, pravno sposobna i osoba sposobna za rasuđivanje može da da svojevoljni pisani pristanak svom izabranom doktoru da u slučaju moždane smrti njegov/njeni organi mogu biti uzeti za transplantaciju osobama kojima je to jedini uslov preživljavanja;

- predloženim zakonskim rješenjem, pripremljenim na inicijativu pacijenata koji su na programu hronične hemodijalize, nudi se ta mogućnost i propisuje se da pristanci budu evidentirani u registru koji bi bio u nadležnosti Ministarstva zdravlja;

- da je svijest građana Crne Gore o značaju doniranja organa na niskom nivou, o čemu svjedoči činjenica da su od 47 utvrđenih moždanih smrti u samo dva slučaja porodice dale saglasnost za uzimanje organa;

- da je veliki broj lica na javnoj listi čekanja za presađivanje organa, koja je u šifrovanom obliku objavljena na sajtu Ministarstva zdravlja, a 15 osoba u stanju moždane smrti od kojih bi se mogli uzeti organi za transplantaciju moglo bi da zadovolji potrebe svih sa liste čekanja u Crnoj Gori;

- da se prednost u odnosu na drugog pacijenta može dobiti isključivo po specifičnim objektivnim parametrima za procjenu, koji se prikazuju putem bodovne liste pacijenata, pri čemu niko ne zna ko je na listi čekanja organa u Crnoj Gori, pa čak ni predsjednica Nacionalnog koordinacionog tijela u oblasti presađivanja organa i

- da se trenutno kroz IPA projekat radi na dobijanju softvera koji će omogućiti da izabrani ljekar u momentu davanja pisane saglasnosti može istu prosljediti direktno u registar Ministarstva zdravlja i da se priprema pravilnik koji će omogućiti da se pacijent nesmetano, bezbjedno i anonimno sprovede kroz sistem putem šifrovanog koda, čime se štite lica koja odluče da doniraju organe, jer prilikom svoje odluke ne znaju koji pacijent će dobiti organ, a štite se i pacijenti.

- Predlogom zakona definišu se tri situacije:
- a) da punoljetna, pravno sposobna i osoba sposobna za rasuđivanje za života može dati svojevoljni pristanak kod svog izabranog ljekara u pisanoj formi za doniranje organa radi transplantacije osobama kojima su ti organi potrebni isključivo radi liječenja,
 - b) da punoljetna, pravno sposobna i osoba sposobna za rasuđivanje za života može izričito dati izjavu kod svog izabranog ljekara da ne želi ni pod kojim uslovom da organi nakon doživljavanja moždane smrti budu iskorišćeni u svrhu liječenja i
 - c) da osoba koja za života nije dala ni jednu ni drugu pisanu izjavu može da bude predmet uzimanja organa u svrhu liječenja uz saglasnost njegove/njene porodice.

Takođe, informisala je:

- da predložene izmjene i dopune Zakona mogu doprinijeti stvaranju pozitivnog ambijenta koji bi omogućio da veći broj pacijenata dobije neophodne organe u svrhu liječenja, što će posredno obezbijediti i uštede u finansijskom smislu, budući da je presađivanje organa od moždano mrtve osobe jedan od najjeftinijih načina liječenja pacijenta;
- da je u cilju jačanja svijesti građana o značaju presađivanja organa pripremljena kvalitetna kampanja koja će se sprovoditi u kontinuitetu i doprijeti do svih sfera društva i
- da se unapređenjem transplantacionog programa koji u Crnoj Gori funkcioniše od 2012. stvaraju realne nade da ćemo u bliskoj budućnosti možda imati mogućnost da se dio transplantacionog programa, osim transplantacije bubrega, sprovodi u Crnoj Gori.

Članovi Odbora za ljudska prava i slobode su ocijenili:

- da su predložena zakonska rješenja bolja od važećeg Zakona, jer dosadašnja pretpostavljena saglasnost nije dala rezultate s obzirom da su u praksi članovi porodice osporavali uzimanje organa od lica koje je doživjelo moždanu smrt;
- čin donošenja odluke o uzimanju donorske kartice treba da bude intiman, privatni izbor svakog pojedinca koji na taj način želi da produži nečiji život;
- da se ne može od svake osobe koja je potpisala donorsku karticu uzeti organ, jer je mnogo činjenica koje na to utiču;
- da treba pažljivo raditi na osmišljavanju adekvatne, kontinuirane kampanje u cilju podizanja svijesti građana, posebno mlade populacije i njihovog ohrabivanja da pobijede predrasude i postanu donori organa, što je humana i plemenita misija i
- da bi bilo korisno da se u kampanji čuje i riječ nekog ko je bio primalac organa ili članova njegove porodice o važnosti transplantacije organa, kao jednog od načina liječenja.

U završnoj riječi, predstavnica predlagača zakona je informisala:

- da je kampanja za povećanje svijesti građana o značaju transplantacije organa već pripremljena i da je u početku planiran blagi, neutralni pristup u kojem se, zbog senzibiliteta teme i mogućeg otpora, neće vršiti pritisak na građane. Za aktere su izabrane neutralne ličnosti i djeca, pri čemu će se u kampanji pojaviti i osobe koje su imale pozitivno iskustvo u donaciji organa koje su samoinicijativno kontaktirale Ministarstvo zdravlja sa predlogom učešća u ovoj aktivnosti. Ključna riječ u kampanji biće "heroj";
- da zakon sam po sebi neće doprinijeti stvaranju većeg broja donora, ali biće odličan alat da se pojača snaga pretpostavljene saglasnosti, kojoj po sadašnjim zakonskim propisima porodica može da se usprotivi;
- cilj je da se broj donorskih kartica poveća na 20% od ukupne populacije Crne Gore u periodu od dvije godine i da se transparentnošću i otvorenom razmjenom informacija doprinese rušenju predrasuda i podsticanju povjerenja građana;
- Pravilnikom o načinu i postupku upućivanja osiguranih lica na liječenje van Crne Gore propisan je način i postupak upućivanja osiguranih lica na liječenje u inostranstvu, među kojima je i

transplantacija organa i tkiva na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja. Kada pacijent ima obezbijedenog donora sve se može riješiti na teret sredstava Fonda za zdravstveno osiguranje. Ukoliko pacijent ima srodnog donora, transplantacija organa se može obaviti u Crnoj Gori. Ukoliko se desi da je pacijent na listi čekanja neke druge evropske države koja ima jasan transplantacioni program, omogućava se da pacijent o trošku države pođe tamo na liječenje.

Predstavnica predlagača je izrazila nadu da će Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja na plenumu Skupštine biti jednoglasno usvojen, jer može da doprinese poboljšanju kvaliteta i dužine trajanja života lica kojima je transplantacija organa potrebna.

Nakon uvodnih napomena predstavnice predlagača i rasprave, Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za”) **podržao** Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja i predlaže Skupštini da ga usvoji, sa **Amandmanom koji je Odbor podnio.**

Amandman

U članu 7 Predloga zakona kojim se poslije člana 62 Zakona dodaje novi član, u novododatom članu 62a riječi: „donatorsku karticu” zamjenjuju se riječima: „donorsku karticu”.

Sa **Amandmanom Odbora saglasila se predstavnica predlagača**, pa isti, shodno članu 150 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, postaje sastavni dio teksta Predloga zakona.

Takođe, Odbor je konstatovao da u Predlogu zakona postoji pravno - tehnička greška koju je potrebno korigovati.

Sa konstatacijom Odbora saglasila se predstavnica predlagača, pa na taj način, korigovana odredba postaje sastavni dio ovog Predloga zakona.

U pitanju je sljedeća pravno - tehnička korekcija:

U članu 3 Predloga zakona kojim se mijenja član 33 Zakona u stavu 7 broj „5” zamjenjuje se brojem „6”.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Mirsad Murić, član Odbora.

 PREDSTAVNIK ODBORA
dr. Đorđe Duković
